

stærke Udtalelser om en Del af de Privatister, der indstille sig til Examen. Det anerkjendes fra alle Sider, at der nu ligesom langt tilbage i Tiden har været udmærket privat underviste Disciple, men det er heller ikke noget Nyt, at der blandt de egentlige Privatister findes en Del, som, paa Grund af Arbejdets Besværlighed og andet Lignende, hvad det nu kan være, efterhaanden ere vandrede ud paa de offentlige og private lærde Skoler for at søge en nemmere Vej ved privat Undervisning, og, som man maa se ogsaa mente, tillige en lettere Vej til at opnaa en god Karakter. De, der gaa denne Vej, skuffes ofte i meget høi Grad. Mange af dem, der indstille sig efter den Forberedelse, ere fuldstændig umodne, og hvad Undervisningsinspektionen har sagt, rammer dem efter min Overbevisning med samme Fyde, som lignende Bemærkninger længere tilbage i Tiden have rammet dem. — Endelig berørte det ærede Medlem Tilskudet til forskjellige private Skoler. Det foranlediger mig til den almindelige Bemærkning, at der vistnok bliver noget Foruroligende ved disse Tilskud, navnlig paa det lærde Skolevæsens Budget, saa at det snart maa komme dertil, at man maa befri dette Budget, der nu nogenlunde kan bære sig selv, for de Tilskud, der efterhaanden ere krævede af det til forskjellige Skoler. Der er vistnok en Træng til saadanne Tilskud, men jeg skal for Dieblillet ikke gaa videre ind paa dette Spørgsmaal, da der maa se senere vil blive Anledning til at omtale det, og vi ved Skolelovens Behandling i ethvert Fald ville komme ind derpaa. — Det ærede Medlem for Præsids Amtss 6te Valgkreds (Vossen) fremdrog i Saar, ligesom, hvis min Sukommelse ikke bebrager mig, det er fket tidligere, Spørgsmaalet om de Lønningstillæg, der er ydet Skolelærerne ved Ministeriets Bestemmelse, og fandt deri noget meget forkasteligt. Jeg skal tillade mig at minde om, at de Skoleanordninger af 1814, der bestemme den normale Lønning for Skolelærerne saaledes, at Rancelliet dog var bemyndiget til at sætte Lønningerne noget højere eller noget lavere, nu ere godt og vel omtrent to Menneskealdr gamle, og at Fordringerne til Livet i det Hele taget ere flegne i en saadan Grad, at man vel maa være forberedt paa, at de Lønninger, de Normallønninger, som den Gang fastsattes, ikke længere svare til Tidens Fordringer. Jeg tror heller ikke at sige for meget, naar jeg mener, at det fra alle Sider har været erkjendt, at Skolelærerne i det Hele taget ere flet stillede, men saa meget mere maa det gjælde om de Lærere, som ikke have faaet den i Anordningerne af 1814

bestemte Normallønning, men stundom en ikke ubetydeligt ringere. Der har derfor lige siden 1814 jævnlig været gjort Anvendelse af den Bemyndigelse, der ved Skoleanordningerne af 1814 gives Rancelliet til at fastsætte Lønningerne. Denne Bemyndigelse er benyttet, hvor Omstændighederne tilraadede at forbedre Lønningerne, indtil de naaede det Minimum, den Normalsum, som den nævnte Anordning bestemmer. Efterhaanden, som Tiden fked fremad, stode disse Lønningers Størrelse imidlertid i højere og højere Grad i Misforhold til de billige Krav, som kunne gjøres fra Lærernes Side, og jeg har derfor fundet Anledning til ikke at blive staaende ved en Undersøgelse i det enkelte Tilfælde, naar Andragender derom indkom fra Skolelærere, men at undergiøre hele Sagen et almindeligt Gjennemsyn. Dette Gjennemsyn fulgte, efter at Reguleringssummerne senest vare bestemte, nemlig 1876. Det viste sig da, at man kunde anfætte den normale Lønning, som bestemtes ved Skoleanordningen af 1814, til omtrent 1,200 Kr. i Sylland og paa Derne til omtrent 1,500 Kr. Det er umuligt at undgaa at tage Pengeansættelse til Hjælp i dette Tilfælde, fordi Udelsene til Skolelærerne ere af saa forskjellig Art, at man for at faae nogen Forestilling herom nødvendigvis maa anfætte dem til Pengebeløb, hvilket jo da ogsaa er fket ved Normalsummernes Ansættelse for Skolelærerne. Der er altsaa Intet forrykket i det Gamle derved, at man har tænkt sig en bestemt Sum som Udtryk for, hvad den normale Lønning har været for Derne, og hvad den normale Lønning har været i Sylland. Man har ikke kunnet gjøre anderledes. Jeg vil blot nævne det Exempel, at Skolelærerembedernes Lodder, deres Jordtilliggender jo paa mange Steder ere af høist forskjellig Størrelse. Hvorledes skulde man gjøre sig en Forestilling om Lærerembedernes Indtægter, naar man ikke anfætte dem til en vis Pengefum? Men derved er Standpunktet ikke forrykket, man har kun fulgt, hvad der i og for sig var nødvendigt. Der har været foretaget langvarige Undersøgelser, hvorved alle Forrettede ere raadspurgte, og navnlig ere Skoleraadene som Kommunernes økonomiske Børge spurgt om, hvorvidt Kommunen kunde have Raad til at bære Udgifterne, og kun i de Tilfælde, hvor der er svaret bestemt Ja, kun i saadanne Tilfælde, siger jeg, er det paalaagt Kommunerne at udrede højere Lønninger til Skolelærerne end hidtil. Saa bemærkede det ærede Medlem endvidere, at Anordningerne af 1814 bestemme, at der kun kan